การพัฒนารูปแบบแหล่งการเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะในศตวรรษที่ 21 หนึ่งตำบลหนึ่งหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่กลุ่มนครชัยบุรินทร

THE DEVELOPMENT OF GENIUS COMMUNITY LEARNING RESOURCE MODEL IN THE 21ST CENTURY OF ONE SUB-DISTRICT, ONE VILLAGE TO PROMOTE LIFELONG LEARNING CHARACTERISTICS OF THE PEOPLE IN NAKHON CHAI BURIN ZONE GROUP

[1]ธนาวิทย์ กางการ และ [2]กมลรัตน์ ทองสว่าง

[1]Thanawit Kangkan and [2]Kamonrat Tongsawang

[1]มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ประเทศไทย

[1]Rajabhat Chaiyaphum University, Thailand

.

[1]Thanawit.kan@hotmail.com

Received: May 16, 2023; **Revised**: June 23, 2024; **Accepted**: August 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความต้องการในการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน 2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบแหล่งการเรียนรู้ชุมชนอัจริยะที่ตรงกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น และ 3. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอัจริยะ ที่ตรงกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น พบว่า 1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชน ตอบสนองต่อความต้องการในการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดชัยภูมิ เพื่อขยายผลสู่กลุ่มมนครชัยบุรินทร์ มีความต้องการในการจัดการพัฒนารูปแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อยู่ในระดับมาก 2.แนวทางพัฒนา

[1]อาจารย์ คณะครุศาสตร์เพื่อการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

[2] อาจารย์ ดร. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

รูปแบบ การจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยหลักการอยู่ในระดับมาก (ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.35, S.D.= .389) ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ Community (ชุมชน) ($\overline{X}$ = 4.60, S.D.= .548) รองลงมาคือ Identity (อัตลักษณ์) ($\overline{X}$ = 4.59, S.D. = .498) Participation (การมีส่วนร่วม) ($\overline{X}$ = 4.56, S.D. = .167) Technology (เทคโนโลยี) ($\overline{X}$ =4.47, S.D.= .270) Human wisdom (เป้าหมายแห่งมนุษย์)($\overline{X}$ = 4.12, S.D. =.228) และด้านที่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ Economy (เศรษฐกิจ) ($\overline{X}$ =3.76, S.D.= .167) 3) ความพึงพอใจของผู้รับการอบรมการพัฒนารูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.74, S.D. =0.868) ด้านประโยชน์จากการอบรมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.63, S.D.=0.999) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็น ($\overline{X}$ = 3.30, S.D.=0.915) รองลงมาคือการอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้สามารถคิดและแก้ไขปัญหาด้วยแนวทางของชุมชน ($\overline{X}$ = 3.23, S.D.=0.858) ต่อมาคือการอบรมในครั้งนี้ได้รับความรู้จากการฟังและการปฏิบัติเกี่ยวกับแนวทางของชุมชน ($\overline{X}$ = 3.03, S.D.=0.765)

คำสำคัญ : แหล่งเรียนรู้ชุมชนอัฉริยะ

Abstract

This research has the objective 1. To study the community learning center management needs of the people regarding community learning center management. 2. To study guidelines for developing a smart community learning resource model that meets the needs of the community. and 3. To assess satisfaction with the Smart Community Learning Center. that meets the needs of the local community 1. Study basic information and the need to establish a community learning center Responding to the need for managing community learning centers in Chaiyaphum Province To expand the results to the Nakhon Chai Burin group There is a need to manage and develop a community learning center format. at a high level2. Guidelines for developing the model The management of the community learning center in principle is at a high level. (Overall it is at a high level ($\overline{X}$ =4.35, S.D. = .389). The aspect with the highest average is Community ($\overline{X}$ = 4.60, S.D.= .548), followed by Identity (identity) ($\overline{X}$ = 4.59, S.D.= .498) Participation (participation) ($\overline{X}$ = 4.56, S.D.= .167), Technology ($\overline{X}$ =4.47, S.D.= .270), Human wisdom (human goals) ($\overline{X}$ = 4.12, S.D. =.228) and areas with a low average The highest is Economy ($\overline{X}$ =3.76, S.D.= .167) 3. The overall satisfaction of the trainees in

developing the community learning center management model is at a high level ($\overline{X}$ =3.74, S.D. =0.868). It can be explained in each aspect as follows. The benefits from the training were at a high level ($\overline{X}$ = 3.63, S.D. = 0.999) and when considering each finding it was found that The item with the highest mean value was that this workshop was able to solve problems directly ($\overline{X}$ = 3.30, S.D. = 0.915), followed by that this workshop was able to think and solve problems with a community approach($\overline{X}$ =3.23, S.D.=0.858) Next was this training, gaining knowledge from listening and practicing about community guidelines ($\overline{X}$ = 3.03, S.D.=0.765)

Keywords: Smart community learning resource

บทนำ

“การศึกษาเรียนรู้” ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการช่วยให้บุคคลมีการเรียนรู้และปรับตัวเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) การรู้จักแสวงหาความรู้สามารถวิเคราะห์สังเคราะห์ประยุกต์ใช้และสรรค์สร้างความรู้ใหม่ๆในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆกิจกรรมต่างๆเหล่านี้ล้วนต้องอาศัยการศึกษาหาความรู้หรือการศึกษาตลอดชีวิตการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการมีส่วนร่วมในบริบททางด้านเศรษฐกิจสังคมและด้านอื่นๆอย่างมีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21

ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547จึงควรมีการศึกษาทำวิจัยศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลนาฝายจึงมีความเหมาะสมในการศึกษาวิจัยเพื่อเป็นการขยายผลและให้ข้อมูลต่อองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆและหน่วยงานและกลุ่มนครชัยบุรินทร์ที่รับผิดชอบตลอดจนผู้ที่สนใจ

ตำบลนาฝาย จังหวัดชัยภูมิมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานเป็นชุมชนที่มีการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่นยึดถือประเพณีวัฒนธรรมโบราณที่สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันเป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีเอกลักษณ์ของตนเองอย่างแท้จริงมาแต่ดั้งเดิม ทำให้มีศักยภาพมากเพียงพอที่จะทำเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้กล่าวคือสามารถเป็นทั้งที่เก็บรวบรวมความรู้และศูนย์การจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อคงไว้ซึ่งความยั่งยืนของความรู้นั้นซึ่งในปัจจุบันการจัดกิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนยังไม่มีการจัดการศูนย์การ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางในการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทางด้านบุคลากรด้านงบประมาณด้านวัสดุอุปกรณ์อาคารสถานที่และด้านการบริหารจัดการทั้งนี้ผล

จากการศึกษางานวิจัยนี้จะสามารถทำให้ทราบถึงแนวทางการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและกลุ่มนครชัยบุรินทร์ที่รับผิดชอบตลอดจนผู้ที่สนใจที่มีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการในการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบแหล่งการเรียนรู้ชุมชนอัฉริยะที่ตรงกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น

3. เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอัฉริยะ ที่ตรงกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนตำบลนาฝายผู้บริหารครูและนักศึกษาในศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาฝายและประชาชนในตำบลนาฝายจำนวน 19หมู่บ้าน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (stratified random sampling) และกำหนดจานวนกลุ่มตัวอย่างของเครซี่มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบแหล่งการเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะในศตวรรษที่ 21 หนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่กลุ่มนครชัยบุรินทร

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สรุปวิเคราะห์แล้วนำเสนอในเชิงพรรณนาต่อไป

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบแหล่งการเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะในศตวรรษที่ 21 หนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่กลุ่มนครชัยบุรินทร์ สรุปผล ดังนี้

1. ความต้องการในการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบว่าประชาชนในชุมชนตำบลนาฝาย มีความต้องการในการจัดการพัฒนารูปแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.54)โดยเมื่อแยกรายด้านพบว่า ด้านฐานการเรียนรู้วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นเมืองชัยภูมิอยู่ในระดับมากสูงสุด($\overline{X}$ =3.71) รองลงมาคือการบริหารจัดการและการตัดสินใจในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน($\overline{X}$ =3.70) รองลงมาคือความพอเพียงของวัสดุอุปกรณ์ของเครื่องมือการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้($\overline{X}$ =3.64) รองลงมาคือความเชี่ยวชาญของวิทยากรและผู้ให้ความรู้ ($\overline{X}$ =3.60) รองลงมาคือการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพของบุคคล($\overline{X}$ =3.58) เท่ากับการวางแผนการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง($\overline{X}$ =3.58) และรองลงมาคือ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง($\overline{X}$ =3.56)

2. แนวทางการพัฒนารูปแบบแหล่งการเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะที่ตรงกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น แสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางพัฒนารูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	ระดับความคิดเห็น			
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
หลักการ	4.47	.27	มาก	1
วัตถุประสงค์	4.28	.45	มาก	2
1. C : Community (ชุมชน)	**4.60**	**.548**	**มากที่สุด**	**1**
1.1 ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.24	.357	มาก	4
1.2 ประชาชนในชุมชนมีความรักความสามัคคีและผูกพันกัน	4.80	.447	มากที่สุด	1
1.3 มีการรับฟังข้อเสนอแนะและความต้องการภายในชุมชน	3.60	.548	มาก	6
1.4 เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงานในศูนย์การเรียนรู้	4.60	.548	มากที่สุด	2
1.5 มีความไว้วางใจและความเชื่อมั่นระหว่างสมาชิกในชุมชนกับศูนย์การเรียนรู้	4.40	.894	มาก	3

1.6 มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและให้เกียรติซึ่งกันและกัน	3.80	.447	มาก	5
2. I : Identity (อัตลักษณ์)	**4.59**	**.498**	**มากที่สุด**	**2**
2.1 ศูนย์การเรียนรู้มีการสร้างลักษณะเฉพาะของศูนย์ฯ	4.60	.548	มาก	2
2.2 ศูนย์การเรียนรู้มีจุดเน้นที่ชัดเจน สามารถมองเห็นภาพอย่างชัดเจน	4.58	.447	มากที่สุด	1
3. P : Participation (การมีส่วนร่วม)	**4.56**	**.167**	**มากที่สุด**	**3**
3.1 ผู้นำชุมชนมีความรู้ และความเข้าใจความต้องการหรือสาเหตุปัญหาที่เกิดขึ้นภายในศูนย์การเรียนรู้อย่างแท้จริง	4.40	.548	มาก	2
3.2 สมาชิกในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของศูนย์การเรียนรู้	5.00	.000	มากที่สุด	1
3.3 ผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนให้การสนับสนุน	4.20	.447	มาก	3
3.4 องค์การและหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุน	5.00	.000	มากที่สุด	1
3.5 มีการสนับสนุนจากภาคเอกชน	4.20	.447	มาก	3
4. T : Technology (เทคโนโลยี)	**4.47**	**.27**	**มาก**	**4**
4.1 มีการเผยแผ่ข้อมูลข่าวสารภายในศูนย์การเรียนรู้ให้บุคคลภาย นอกที่สนใจ	4.00	.707	มาก	3
4.2 เกิดการพัฒนาระบบปฏิบัติการในการบริหารจัดการตนเองของศูนย์การเรียนรู้	4.60	.548	มาก	1
4.3 มีการเรียนรู้ในประเด็นที่มีความสนใจร่วมกัน	4.40	.548	มาก	2
4.4 เกิดความสามารถในการเรียนรู้แก้ไขข้อจำกัดต่างๆที่เกิดขึ้น	4.60	.548	มาก	1
5. H : Human wisdom (เป้าหมายแห่งมนุษย์)	**4.12**	**.228**	**มาก**	**5**
5.1 บุคลากรภายในศูนย์การเรียนรู้มีความมุ่งมั่นและอุดมการณ์ที่จะนาความรู้และความสามารถของตนพัฒนาศูนย์การเรียนรู้	4.20	.447	มาก	2
5.2 บุคลากรภายในศูนย์เป็นคนมีความรอบรู้ในวิถีเมืองชัยภูมิ	4.20	.447	มาก	2
5.3 บุคลากรในศูนย์การเรียนรู้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเยาวชนภายในชุมชน	4.00	.707	มาก	3
5.4 สมาชิกในชุมชนเห็นคุณค่าและความสำคัญของผู้รู้ในชุมชน	4.00	.707	มาก	3
5.5 บุคลากรในศูนย์การเรียนรู้มีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชน	4.20	.837	มาก	1
6. E : Economy (เศรษฐกิจ)	**3.76**	**.167**	**ปานกลาง**	**6**
6.1 ยึดหลักพอเพียงความพอประมาณในการประกอบอาชีพ	4.20	.447	มาก	2
6.2 สร้างรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชน	3.40	.548	ปานกลาง	3
6.3 สร้างงานสร้างรายได้บนฐานความรู้คู่คุณธรรม	4.80	.447	มาก	1

6.4 มีเหตุผลในการทำงานของศูนย์การเรียนรู้	3.20	.447	ปานกลาง	4
6.5 มีกิจกรรมที่หลากหลายและมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน	3.20	.447	ปานกลาง	4
รวม	**4.35**	**.389**	**มาก**	

3. ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอัฉริยะ ที่ตรงกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น แสดงดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอัจฉริยะ ที่ตรงกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น

ประเด็นความพึงพอใจ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับที่
1. ด้านการเสริมสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาศูนย์				
1.1 สร้างความตระหนักให้ชุมชนเห็นความสำคัญของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	3.50	1.009	มาก	6
1.2 การเสริมสร้างให้คนในชุมชนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.47	.973	ปานกลาง	7
1.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือกันของคนในชุมชน	3.80	.887	มาก	2
1.4 การให้คำปรึกษาและแนะนำจากประธานศูนย์และปราชญ์ชาวบ้าน	3.73	.828	มาก	4
1.5 ภายในศูนย์การเรียนรู้มีกระบวนการเรียนรู้ในอย่างเป็นระบบ	3.90	.885	มาก	1
1.6 การจัดการเรียนรู้ภายในศูนย์เพื่อให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.77	.898	มาก	3
1.7 ชุมชนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง	3.70	.702	มาก	5
รวม	**3.30**	**.625**	**ปานกลาง**	**2**
2. ด้านกิจกรรมในการอบรมเชิงปฏิบัติการ				
2.1 ท่านมีความพึงพอใจที่มีส่วนร่วมการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้	3.90	.759	มาก	1
2.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้มีความเข้าใจในเนื้อหาและสามารถนำไปปฏิบัติเองได้ในชีวิตประจำวัน	3.90	.885	มาก	2
2.3 กิจกรรมของศูนย์ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนอย่างแท้จริง	3.57	.898	มาก	5

2.4 ศูนย์การเรียนรู้มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	3.67	.844	มาก	4
2.5 กิจกรรมในการอบรมการถ่ายทอดความรู้สามารถนำไปสู่การพัฒนาได้	3.37	.850	ปานกลาง	7
2.6 การอบรมในครั้งนี้ทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ด้วนตนเอง	3.53	.819	มาก	6
2.7 การอบรมปฏิบัติการในครั้งนี้สอดคล้องกับแนวทางการดำรงชีพของตนเอง	3.73	.868	มาก	3
รวม	**3.27**	**.637**	**ปานกลาง**	**3**
3. ด้านบรรยากาศจาการอบรมเชิงปฏิบัติการ				
3.1 มีการกระตุ้นให้ติดตามเนื้อหาความรู้อยู่เสมอเกิดการพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้	3.20	.761	ปานกลาง	2
3.2 การอบรมปฏิบัติการในครั้งนี้ได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยผู้เข้าอบรมช่วยเหลือร่วมมือซึ่งกันและกัน	3.03	.765	ปานกลาง	4
3.3 การอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ได้เสียเวลาในการเรียนรู้น้อยลง	3.03 .	.765	ปานกลาง	4
3.4 การอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ท่านสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	3.03	.765	ปานกลาง	4
3.5 การอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ทำให้ท่านได้เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา	3.60 .	.894	มาก	1

4. สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้นำชุมชนและปราชญ์การเรียนรู้ชุมชน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างขึ้น และการสนทนากลุ่ม สำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศูนย์การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชน พบว่า การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชน นั้นมีบทบาทที่สำคัญและเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมเพื่อเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนในชุมชน เป็นสถานที่ที่เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ถ่ายถอดและเป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิทยาการ และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมซึ่งก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ และมุ่งพัฒนาแบบพึ่งพาตนเอง และเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ตอบสนองต่อความต้องการในการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในจังหวัดชัยภูมิ: กรณีศึกษาศูนย์ปฏิบัติธรรมสวนธรรม (สวนปฏิบัติธรรม ธ ไทสันติธรรม) บ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิเพื่อขยายผลสู่กลุ่มนครชัยบุรินทร์

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องศูนย์การจัดการพัฒนารูปแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สรุปได้ว่าผลการวิจัยมีความสอดคล้องระหว่างข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการในการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบว่าประชาชนในชุมชนตำบลนาฝาย มีความต้องการในการจัดการพัฒนารูปแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.54)โดยเมื่อแยกรายด้านพบว่า ด้านฐานการเรียนรู้วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นเมืองชัยภูมิอยู่ในระดับมากสูงสุด($\overline{X}$ =3.71) รองลงมาคือการบริหารจัดการและการตัดสินใจในการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน($\overline{X}$ =3.70) รองลงมาคือความพอเพียงของวัสดุอุปกรณ์ของเครื่องมือการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้($\overline{X}$ =3.64) รองลงมาคือความเชี่ยวชาญของวิทยากรและผู้ให้ความรู้ ($\overline{X}$ =3.60) รองลงมาคือการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพของบุคคล($\overline{X}$ =3.58) เท่ากับการวางแผนการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง($\overline{X}$ =3.58) และรองลงมาคือ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง($\overline{X}$ =3.56)

ทั้งนี้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการจัดการพัฒนารูปแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พบว่า การพัฒนาจะต้องดำเนินควบคู่ไปกับภูมิปัญญาเป็นความรู้ดั้งเดิมอันประกอบไปด้วยคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้าน ไม่ได้แบ่งแยกเป็นส่วน ๆ ซึ่งสอดคล้องกับวราภรณ์ สามโกเศศ และคณะ (2553) ได้วิจัยเรื่อง ข้อเสนอทางเลือกระบบการศึกษาที่เหมาะสมกับสุขภาวะคนไทย ผลการวิจัยพบว่า การปฏิรูปการศึกษาเพื่อสุขภาวะคนไทย เป็นระบบการศึกษาทางเลือกหนึ่งของภาคประชาชนที่ให้ความสำคัญการสร้างความเข้มแข็งที่ฐานรากที่จำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งระบบ

2.แนวทางการพัฒนารูปแบบแหล่งการเรียนรู้ชุมชนอัฉริยะที่ตรงกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่นรูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยหลักการอยู่ในระดับมาก (ในภาพรวมอยู่ในระดับมากสามารถพิจารณาเป็นรายด้านได้ดังนี้ Community (ชุมชน) Identity (อัตลักษณ์) Participation (การมีส่วนร่วม) (เทคโนโลยี) Human wisdom (เป้าหมายแห่งมนุษย์)และด้านที่ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ Economy (เศรษฐกิจ) สามารถพิจารณาเป็นรายด้านได้ดังนี้ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับปัญญา จันทโคตร (2557) วิจัยเรื่องการพัฒนาตัวแบบศูนย์เรียนรู้สำหรับประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ชุมชนมี 7 ปัจจัยคือ 1) ปัจจัยผู้นำและคนในชุมชน 2) ปัจจัยบุคลากรและการได้รับการสนับสนุน 3) ปัจจัยคุณสมบัติและการ

สนับสนุนจากบุคลากร 4)ปัจจัยอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ 5) ปัจจัยโครงสร้างและการบริหาร 6) ทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้และ 7) กิจกรรมและการบริการและตัวแบบศูนย์เรียนรู้สำหรับประเทศไทยประกอบด้วย 4 ส่วนคือ 1)เป้าหมายของศูนย์เรียนรู้ชุมชน 2) หน้าที่หลักกลุ่มเป้าหมายและวิธีการจัดการเรียนรู้ 3) ทรัพยากรองค์การและ 4) ปัจจัยสนับสนุน

3.ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อศูนย์การเรียนรู้ชุมชนอัฉริยะ ที่ตรงกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่นความพึงพอใจของผู้รับการอบรมการพัฒนารูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็น รองลงมาคือการอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้สามารถคิดและแก้ไขปัญหาด้วยแนวทางของชุมชน ต่อมาคือการอบรมในครั้งนี้ได้รับความรู้จากการฟังและการปฏิบัติเกี่ยวกับแนวทางของชุมชน สอดคล้องกับอนงค์ชูชัยมงคล (2554) วิจัยเรื่องการนำเสนอแนวทางการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสำนักงานกศน. จังหวัดอุทัยธานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการและนำเสนอแนวทางการ พัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด อุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่าครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในภาพรวมมีความต้องการพัฒนาด้านบริหารจัดการมากที่สุดซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความต้องการพัฒนาในเรื่องการวางแผนและการจัดทำโครงการการประเมินโครงการงานธุรการการเงินบัญชีและพัสดุการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการสื่อสารตามลำดับ

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

รูปแบบการจัดการพัฒนารูปแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ควรมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนมีความรู้ และความเข้าใจความต้องการ หรือสาเหตุปัญหาที่เกิดขึ้นภายในศูนย์การเรียนรู้อย่างแท้จริง สมาชิกในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทางานของศูนย์การเรียนรู้ ผู้นำชุมชนและสมาชิกในชุมชนให้การสนับสนุน องค์การและหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุน มีการสนับสนุนจากภาคเอกชน บนฐานความรู้คู่คุณธรรม มีเหตุผลในการทา งานของศูนย์การเรียนรู้ มีกิจกรรมที่หลากหลาย และมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน ใช้ระบบเทคโนโลยี มีการเผยแผ่ข้อมูลข่าวสารภายในศูนย์การเรียนรู้ให้บุคคลภายนอกที่สนใจ เกิดการพัฒนาระบบปฏิบัติการในการบริหารจัดการตนเอง

เอกสารอ้างอิง

ปัญญา จันทโคตร (2557). *“การพัฒนาตัวแบบศูนย์เรียนรู้ส าหรับประเทศไทย”* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุวุฒิ วรวิทย์พินิต วรรณวีร์ บุญคุ้ม และนรินทร์ สังข์รักษา. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการศูนย์การเรียนรู้ วิถีเมืองเพชรตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ,* 10 (2), 1657-1674.

วรากรณ์ สามโกเศศและคณะ (2553). *รายงานข้อเสนอทางเลือกระบบการศึกษาที่เหมาะสมกับสุขภาวะคนไทย*. กรุงเทพฯ :ภาพพิมพ์.

อนงค์ชู ชัยมงคล. (2554). *การนำเสนอแนวทางการพัฒนาครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สำนักงาน กศน. จังหวัดอุทัยธานี.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

องค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย. สภาพทั่วไปองค์การบริหารส่วนตำบลนาฝาย. (2558). สืบค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2565 https://www.nafai-chaiyaphum.go.th/condition.php

องค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา. (2560). ข้อมูลสภาพทั่วไป อบต.บางปลา.สืบค้นจาก http://bangpla.go.th/

